

POKUS O REKONSTRUKCI POSLEDNÍ VEČEŘE JEŽÍŠE NA ZELENÝ ČTVRTEK

2016

Tento text dostanou:

Matka domu: přednese na začátku 2 požehnání

Nejmladší účastník: čte 1 odstavec

Apoštol Petr: čte 1 větu

Apoštol Jan: čte 1 větu

místo Jidáše máme figurínu

Všichni.

SEDER:

ZAHÁJENÍ

Zapalování svátečních svící

I. ÚVODNÍ OBŘADY

Kadeš (nebo Kidduš) – „požehnání“, „posvěcení“

Urchac – „umytí“

Karpas – „zelenina“ (petržel)

Jachac – „rozdělení“, „půlení“ macesu

II. VELIKONOČNÍ VEČEŘE A HAGADA (= VYPRÁVĚNÍ)

Magid – „vypravěč“, „vyprávění hagady“ – Magid Hagada

SYMBOLICKÁ HOSTINA

Rachca – „druhé umývání“ (*tentokrát všichni*)

Mocí - Macá – „požehnání macesů“ a „pojedení macesů“

Maror – „hořké byliny“ (křen)

Korech – „zavinutí“, „chlebiček“ neboli „Hillelův sandwich“.

(Jidášova zrada)

Šulchan orech – „prostřený stůl“

BOHATÁ HOSTINA.

Bohatá hostina

Afikoman – „zákusek“; Cafun – „skrytý“

III. MODLITBY PO JÍDLE

Baruch – „požehnání po jídle“

Ukončení večeře podle evangelií

IV. ZÁVĚR

Hálél – žalm 136

Píseň Te Deum

(Nirca - tradiční sederové písně)

ZAHÁJENÍ

Zapalování svátečních svící

Před zapálením svící matka domu přednese úvodní požehnání.

Matka domu:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nám daroval život a přivedl nás až k této slavnostní chvíli.“

Všichni: „Amen.“

Vypravěč 1: „*Pak zapálí slavnostní svíce a řekne:*“

Matka. Po zapálení svící.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás posvětil svými příkázáními a přikázal nám zapálit sváteční světla.“

Všichni: „Amen. Kéž tato světla, prozáří naše životy, abychom užívali svých schopností, které jsi nám zdarma daroval, abychom pomáhali a ne škodili, abychom milovali a ne nenáviděli, abychom žehnali a ne proklínali, abychom sloužili tobě, Bože náš, dárce svobody.“

I. ÚVODNÍ OBŘADY

Kadeš (nebo Kidduš) – „požehnání“, „posvěcení“

Všichni. Když mají všichni nalito, společně přednesou požehnání nad prvním kalichem:

„Já jsem Hospodin, vyvedu vás z egyptské roboty, vysvobodím vás z vašeho otroctví, zachráním vás vztaženou paží a velkými soudy, přijmu vás za svůj lid a budu vaším Bohem.“ (Ex 6,6-7)

Pak předsedající: „Baruch...“

Všichni: „Amen.“ **pak trochu upijí z kalicha a přednesou poděkování za vyvedení do svobody.**

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nám ve své lásce daroval svátky radosti, veselé sváteční chvíle, tento den nekvašených chlebů, tento nádherný den posvátného shromáždění, svátek svobody, na památku odchodu z otroctví. Požehnaný buď, Pane, že nás posvěcuješ, naplňuješ svá zaslíbení, že jsi vždy věrný. Vyvádíš nás do svobody z každého útlaku, který by nám bránil být tvým vlastním lidem. Amen.“

Všichni dopijí první kalich. (*Může následovat nějaká píseň*)

Urchac – „umvtí“ Žádný text nečtete, jen sledujte, co se děje.

Karpas – „zelenina“ (petržel)

Všichni si vezmou do ruky kousek petržele.

Požehnání nad karpasem (petrželí).

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, stvořiteli plodů země, ty nám setřeš každou slzu z očí. Amen.“

Potom každý zeleninu dvakrát namočí do slané vody a sní.

– Přestávka na jídlo, jí se předkrm – Texty můžete odložit.

Jachac – „rozdělení“, „půlení“ macesu Žádný text nečtete, jen sledujte děj.

II. VELIKONOČNÍ VEČEŘE A HAGADA (= VYPRÁVĚNÍ)

Po ukrytí mesiášského macesu skončila úvodní část večeře. Všichni si pak nalijí kalich vysvobození pro Magid Hagada.

Magid – „vypravěč“, „vyprávění hagady“ – Magid Hagada

Hebrejská píseň Ma Ništana a po ní:

Nejmladší účastník zarecituje česky:

„Čím se odlišuje dnešní noc od jiných nocí?

Proč dnes jíme nekvašené macesy, když jindy jíme obyčejný chléb?

Proč dnes jíme jen hořké byliny, když jindy jíme všechny druhy zeleniny?

Proč namáčíme zeleninu do slané vody?“

Proč dnes jíme všichni opření o opěradla, když jindy jíme normálně?“

Předsedající:

„Je tu mnoho otázek. Nyní si na ně odpovíme.“

Všichni. „Byli jsme faraónovými otroky v Egyptě a Hospodin nás svou mocnou rukou z Egypta vyvedl. Před našima očima vykonal Hospodin znamení a veliké hrozné zázraky proti Egyptu, proti faraónovi i proti celému jeho domu. Ale nás odtamtud vyvedl, aby nás přivedl sem a dal nám zemi, kterou přísězně přislíbil našim otcům.“ (Dt 6, 20 - 23)

Předsedající: „Kdyby nás Pán z Egypta nevysvobodil, byli bychom my, naše děti a děti našich dětí stále zotročení.“

Všichni:

„Tehdy jsme uctívali modly a byli zotročení vlastními hříchy, ale Bůh nám ve své dobrotě a milosrdenství odpustil naše přestoupení a povolal nás, abychom byli jeho lidem.“

Předsedající:

„Proto je tato noc odlišná od všech ostatních. Musíme si připomínat, kým jsme, co pro nás Bůh učinil a svým dětem vyprávět příběh o Boží milosti a záchraně.“

Všichni:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam. Požehnán buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás vysvobodil ze všeho, co nás zotročovalo. Amen.“

Lektoři přečtou vyprávění HAGADY.

Předsedající pozvedne svůj (druhý) pohár:

„Tento pohár se nazývá pohár vysvobození. Budeme jím oslavovat vysvobození z otroctví. Ale naše radost je poznamenána tím, že i Egypťané, trpěli faraónovou zatvzeleností. A my se neradujeme ze smrti žádného z Božích dětí. Nyní si budeme připomínat egyptské rány, při každé ráně ukápneme kapku vína z našich číší, abychom si uvědomili důsledky zla v našem světě.“

Deset kapek vína odkápneme na znamení smutku nad oběťmi

Předsedající:	Všichni:
První rána: DAM	– voda v Nilu se proměnila v krev
Druhá rána: CFARDÉA	– po celé zemi se hemžily žáby
Třetí rána: KINÍM	– přiletěly mraky komárů jako prach po celé zemi
Čtvrtá rána: AROV	– jedovaté mouchy napadly dobytek
Pátá rána: DEBER	– mnoho dobytku umřelo na mor
Šestá rána: ŠCHÍN	– lidem i zvířatům se udělaly na těle vředy
Sedmá rána: BĀRĀD	– přišla hrozná zima, takže všechno umíralo
Osmá rána: ARBE	– přiletěly kobylky a sežraly všechny rostliny
Devátá rána: CHOŠECH	– rozhostila se černá tma a trvala po tři dny
10. rána: MAKAT BECHÓRÓT	– zemřeli všichni prvorození

Lektoři čtou pokračování HAGADY.

Hebrejská píseň DAJENÚ (= „Stačilo by nám to“) a po ní:

Předsedající:	Všichni:
Kolika laskavostmi nás Všudypřítomný zavazuje: Kdyby nás vyvedl z Egypta, ale nerozevřel pro nás moře“	- stačilo by nám to.
Kdyby pro nás moře rozevřel, ale neprovedl nás na pevninu	- stačilo by nám to.
Kdyby nás provedl na pevninu, ale pronásledovatele neutopil	- stačilo by nám to.
Kdyby pronásledovatele utopil, ale nepečoval o nás v poušti	- stačilo by nám to.
Kdyby o nás pečoval v poušti, ale nekrmil nás manou	- stačilo by nám to.
Kdyby nás krmil manou, ale nedal nám Šabbat	- stačilo by nám to.
Kdyby nám dal šabbat, ale nepřivedl nás k hoře Sinaj	- stačilo by nám to.
Kdyby nás přivedl k hoře Sinaj, ale nedal nám Tóru	- stačilo by nám to.
Kdyby nám dal Tóru, ale nedovedl nás do Izraele	- stačilo by nám to.
Kdyby nás dovedl do Izraele, ale nezbudoval si tam Příbytek	- stačilo by nám to.
Oč víc pak musíme vděčit za ty nespočetné laskavosti, kterými nás Všudypřítomný obdařil!	

Všichni:

„Vyvedl nás z Egypta. Rozevřel před námi moře. Provedl nás jím na pevninu. Pronásledovatele utopil. Pečoval o nás v poušti čtyřicet let. Krmil nás manou. Daroval nám Šabbat. Dovedl nás k hoře Sinaj. Daroval nám Tóru. Dovedl nás do Izraele. Zvolil si tam svůj Příbytek, aby nám poskytl smíření našich hříchů.“

SYMBOLICKÁ HOSTINA

Rachca – „druhé umývání“ (tentokrát všichni)

Když si předsedající myje ruce, všichni říkají poděkování při umývání:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že nás očišťuješ. Amen.“

Předsedající vezme umyvadlo, přepáše se ručníkem a obchází ostatní, každý si smočí ruce a utře do ručníku.

Vypravěč 2: „Podobně jako předsedající otec rodiny, také všichni ostatní se budou umývat. Při Ježíšově poslední večeři ale místo obsluhy nečekaně vstal sám předsedající Ježíš a šel všechny kolem stolu umývat.“

Vypravěč 1: „Předsedající všechny obejde a každý si namočí ruce a otře do ručníku.“

Vypravěč 2: „Poděkování Bohu za očištění vlastně všichni říkali Ježíšovi. Všichni, až na Petra. Petr se zdráhal.“

Petr: „Pane, ty mně nebudeš sloužit!“

Vypravěč 2: A Ježíš mu na to řekl:“

Předsedající: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl.“

Vypravěč 2: „A Petr se nakonec taky nechal umýt.“

...

Mocí - Macá – „požehnání macesů“ a „pojedení macesů“

Předsedající vezme všechny chleby a požehná je, pak rozláme, pošle dokola a každý si vezme a všichni požehnají:

Všichni. Požehnání nad chleby:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, žes nás posvětil svými příkázáními a přikázal nám jíst nekvašený chléb. Amen.“

a svůj kousek sní.

Maror – „hořké byliny“ (křen)

Předsedající pozdvihne křen (hořké byliny).

Všichni přednesou požehnání bylin:

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, žes nás posvětil svými příkázáními a přikázal nám jíst hořké byliny. Amen.“

Korech – „zavinutí“, „chlebíček“ *Žádný text nečtete, jen sledujte, jak se vytváří korech, neboli Hillelův sandwich.*

Po něm totéž učiní všichni a sní chlebíček „korech“.

Jidášova zrada

...

Předsedající: „Říkám vám, jeden z vás, kteří tu se mnou sedí u stolu, mě zradí.“

Vypravěč 2: „Apoštol Jan se zeptal.“

Jan (k Ježíšovi): „Pane, a kdo to je?“

Vypravěč 2: „Ježíš věděl, kdo ho zradí.“

Předsedající (Ježíš): „Je to ten, komu teď podám chleba.“

(Ježíš omočí maces a podá ho Jidášovi a řekne mu:)

„Co chceš učinit, učiň hned!“

Vypravěč 2:

„Jidáš snědl sousto a odešel...“

...

„Jidáše odstraníme.“

Šulchan orech – „prostřený stůl“

Předsedající zdvihne vajíčko:

„Vajíčko je symbolem naděje a nového života. Jeho křehkost nám připomíná lidskou křehkost.

(ťukne vajíčkem o stůl)

Rozbitá skořápka je připomenutím zničení chrámu.
Ale Boží milost není omezena na chrám a chrámové oběti.“

Vypravěč 1: „Všichni přednesou požehnání nad vejci.“

Všichni. Požehnání nad vejci.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že slyšíš nárek utlačených, přinášíš svobodu zajatým a tvoříš z nás svůj vlastní lid. Amen.“

Každý ponoří kousek vajíčka do slané vody a sní ho.

Předsedající zdvihne kousek masa na kosti (beránka).

Všichni. ZEROA – jaký je význam beránka:

„Bože, byli jsme poslušní tvých pokynů, pomazali jsme veřeje svých příbytků krví obětovaného beránka a smrt „přeskočila“ naše domy.“

Všichni. Požehnání nad beránkem.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, že jsi nás ochránil. Amen.“

Sní se symbolický kousek beránka a NÁSLEDUJE BOHATÁ HOSTINA. Texty můžete odložit. Po jídle bude následovat už jen AFIKOMAN. Kromě skrytého macesu a jednoho posledního kalicha se teď sní všechno jídlo. Rozkrájíme také buchtového beránka.

– Přestávka na hlavní jídlo –

NÁSLEDUJE BOHATÁ HOSTINA

Konverzace při jídle se má týkat jen Božích věcí. (Lk 22, 24: „Vznikl mezi nimi spor, kdo z nich je největší...“)

Afikoman – „zákusek“; Cafun – „skrytý“ Žádný text, jen sledujte děj.
(Po „zákusku“ (Afikomanu) už Židé nesměli nic jíst až do druhého dne.)

III. MODLITBY PO JÍDLE

Baruch – „požehnání po jídle“

Vypravěč 1: „Po večeři se nalije třetí kalich vína, kalich spásy.“

Vypravěč 1:

„Baruch je další část sederové večeře a znamená požehnání po jídle.“

Vypravěč 2:

„Židé stále očekávají příchod Mesiáše. Prosím toho, kdo je u dveří, aby otevřel dveře a všichni předneseme zvolání při otvírání dveří.“

Obsluha otevře dveře

Všichni zvolají při otvírání dveří.

„Baruch ata Adonai Elohenu Melech ha olam.

Požehnaný buď, Pane, náš Bože, Králi světa, který k nám přicházíš. Amen.“

Třetí kalich, kalich spásy, to byl ten, který Ježíš proměnil v Eucharistii.

Ukončení večeře podle evangelií

Předsedající: „Vstaňte, pojďme odtud!“ (J 14,30)

Vypravěč 1:

„... a odešli na Olivovou horu do Getsemanské zahrady. (Mt 26,30)

Na úplný závěr zarecitujeme Velký Hálél a zaspíváme Te deum.“

IV. ZÁVĚR

Hálél – žalm 136

Všichni zpívají Velký Hálél (*nebo Te Deum – viz dál*)
(*recitují střídavě dva chóry na způsob breviáře*)

1- Chválu vzdejte Hospodinu, protože je dobrý, jeho milosrdenství je věčné.	
2- Chválu vzdejte Bohu bohů, jeho milosrdenství je věčné.	
1- Chválu vzdejte Pánu pánů, jeho milosrdenství je věčné.	
2- Jedině on koná velké divy, jeho milosrdenství je věčné.	
- Nebesa učinil důmyslně, jeho milosrdenství je věčné.	
- Zemi na vodách překlenul oblohou, ...	
- Učinil veliká světla, ...	
- Slunce, aby vládlo ve dne, ...	
- Měsíc a hvězdy, aby vládly v noci, ...	
- Ranil Egypt v jeho prvorozených, ...	
- A vyvedl Izraele z jeho středu, ...	
- Pevnou rukou a vztaženou paží, ...	
	- On rozdělil Rákosové moře vedví, ...
	- A převedl Izraele jeho středem, ...
	- Faraóna s vojskem smetl do Rákosového moře, ...
	- Svůj lid vodil pouští, ...
	- Pobil velké krále, ...
	- Zahubil vznešené krále, ...
	- Krále Emorejců Síchona, ...
	- A bášanského krále Óga, ...
	- Jejich zemi předal do dědictví, ...
	- Do dědictví Izraele, svého služebníka, ...
	- Když jsme byli poníženi, rozpomněl se na nás, ...
	- A vyrval nás našim protivníkům, ...
	- Veškerému tvorstvu dává pokrm, ...
	- Chválu vzdejte Bohu nebes, ...

Píseň Te Deum

1. Bože, chválíme tebe, – Pane, moc tvou velebíme,
kterou zná zem i nebe, – všem tvým skutkům se divíme;
když se vše v světě mění, – ty sám jsi bez proměny.
2. Vše, co jen chválit může, – cherubové serafové
chválí tě velký Bože, – nebe, země zástupové,
ode všech jsi nazýván: – „Svatý, svatý, svatý Pán.“
3. Svatý Pán Bůh Sabaoth, – svatý, jenž řídí národy,
jenž pomáhá z béd a psot. – Nebe, zem, povětří, vody
plné jsou cti, chvály tvé, – neb vše tvoje dílo je.
4. Pane, smiluj, smiluj se, – buď s námi tvé požehnání;
oč prosíme, staniž se – podle našeho doufání.
Kdo v tě doufá samého, – neopustíš žádného.

Předsedající: „Dobrořečme Otcí i Synu i Duchu svatému.“

Všichni: „Chvalme a vyvyšujme ho na věky.“

Předsedající: „Pane, vyslyš mou modlitbu.“

Všichni: „A mé volání přijď k tobě.“

Předsedající: „Modleme se: Bože, tvé milosrdenství je nezměrné a tvá dobrotivost jako nevyčerpatelný poklad; vzdáváme díky tvé velebnosti za udělené dary a prosíme, abys nás neopouštěl a připravil k budoucím odměnám; skrze Krista, našeho Pána.“

Všichni: „Amen.“

Nirca - tradiční sederové písně

Může následovat zpěv různých hebrejských písní.